

Organizace příjmu a ošetření polytraumantizovaného pacienta

Urgentní příjem traumacentra vs ROLE 2B HKIA

MUDR. LUKÁŠ KORBEL

MUDR. TOMÁŠ JIRÁK

Osnova:

- Definice základních pojmů
- Triage
- Management pacienta s polytraumatem
- Nejčastější příčiny mortality u polytraumat
- Organizační struktura
- Výzva
- Transport
- Příjem pacienta
- Personální složení a kapacita
- Přístrojové vybavení
- Laboratorní vyšetření a lékové vybavení
- Konsiliáři
- Následná péče – kam s pacientem dál
- Shrnutí celého procesu

Definice základních pojmů

Trauma

Náhlá porucha zdraví nebo tělesné poškození, jež vzniká násilným působením zevních sil.

(úrazy, ať již v důsledku dopravních nehod, sportů, či ozbrojených incidentů jsou celosvětově nejčastější příčinou úmrtí lidí do 40 let)

Polytrauma (těžké trauma)

Jedná se o trauma, u kterého ISS (Injury Severity Score) dosahuje hodnoty 16 bodů a více

(tato definice dobře vystihuje klinický problém, jelikož při uvedení tíže traumatu se již projevují typické patologické procesy a u těchto pacientů také skokově narůstá mortalita)

Poranění nejméně dvou tělesných systémů, kdy postižení alespoň jednoho z nich nebo jejich kombinace ohrožují základní vitální funkce postiženého

Sdružené poranění

Poranění nejméně dvou tělesných systému, které bezprostředně nevedou k ohrožení vitálních funkcí postiženého

ISS (Injury severity score)

Anatomický popisný systém, kde je tělo rozděleno do 6 částí (hlava, obličej, hrudník, břicho, končetiny včetně pánve a zevnějšek)

Poranění každé části je hodnoceno na bodové škále: 0 – žádné poranění, 1 – drobné, 2 – střední, 3 – závažné, 4 – velmi závažné, 5 – kritické, 6 – neslučitelné se životem

Výsledná hodnota je v rozmezí 0 – 75 přičemž pokud jedna z oblastí je hodnocena 6, poté je součet ISS automaticky 75

Hodnocení: 0 -9 lehké, 9 – 15středně těžké, 15 – 50 těžké, více než 50 velmi těžké

Region	Description of injury	AIS	Square top three
Head and neck	Cerebral contusion	3	9
Face	No injury	0	
Thorax	Flail chest	4	16
Abdomen	Minor hepatic contusion	2	25
	Complex splenic rupture	5	
Extremities	Femoral fracture	3	
External	No injury	0	
ISS			50

AIS: Abbreviated injury scale, ISS: Injury severity score

Triage

Proces jež má nastavené pevná kritéria, které na základě jejich přítomnosti detekují pacienty se suspektním polytraumatem, jež jsou indikováni k převozu, vyšetření a ošetření v traumacentra

Fyziologická kritéria:

GCS pod 13 bodů, STK pod 90 mmHg, DF pod 10/min nebo nad 29/min

Anatomická kritéria:

Pronikající kraniocerebrální poranění, nestabilní hrudní stěna, pronikající hrudní poranění, pronikající břišní poranění, nestabilní pánevní kruh, zlomenina dvou a více kostí

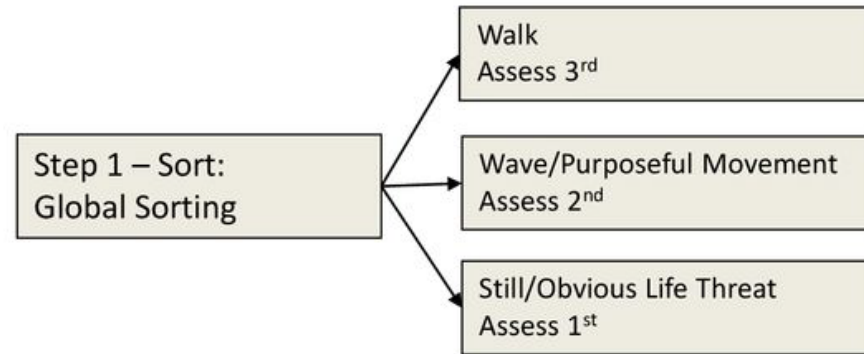
Mechanismus úrazu:

Pád z více než 6 metrů, přejetí vozidlem, chodec nebo cyklista sražený automobilem jedoucím rychlostí více než 35 km/h, katapultáž z vozidla, zaklínění ve vozidle, rolování automobilu, úmrtí druhého pasažéra ve stejném vozidle

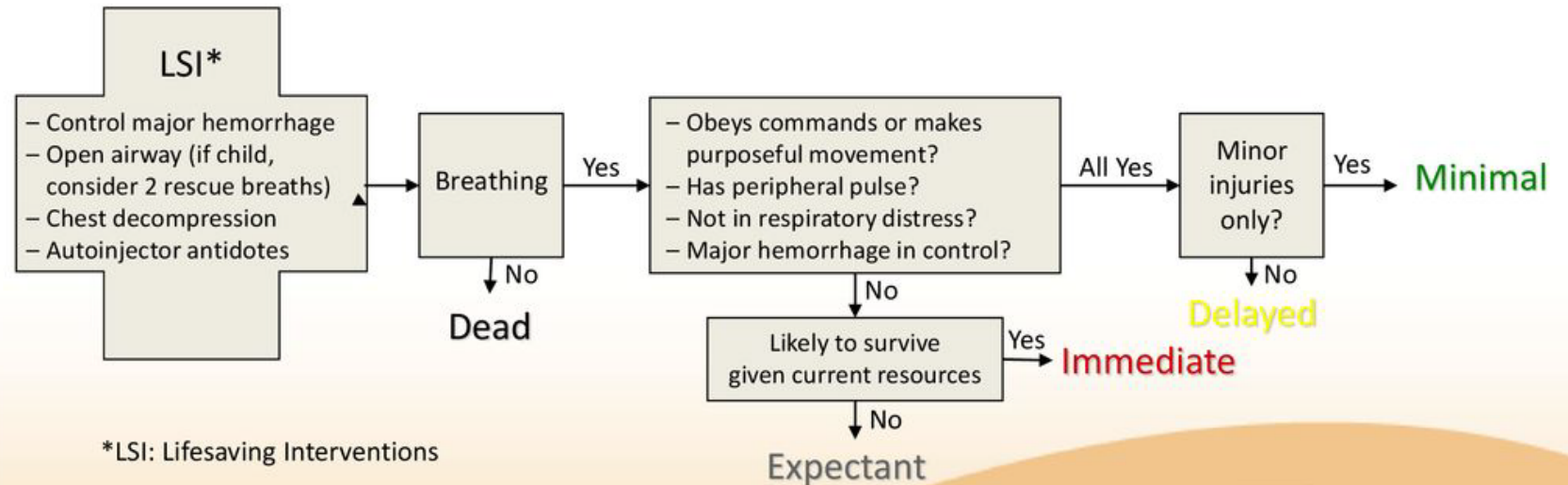
Za triage pozitivního považujeme pacienta, jež splňuje alespoň 1 kritérium v alespoň 1 skupině

Triage

SALT Mass Casualty Triage

Step 2 – Assess:
Individual Assessment

Management pacienta s polytraumatem

1. Primární

- prvotní vyšetření a léčba život ohrožujících stavů
- postup dle algoritmu ABCDE

2. Sekundární

- pokračující léčba život ohrožujících stavů
- detailnější vyšetření, tzv. od hlavy k palci (Head to Toe)
- využití zobrazovacích metod a laboratorních vyšetření
- konsiliární spolupráce
- **stanovení definitivního terapeutického plánu a damage control surgery**

3. Terciární

- eventuální detekce a případné ošetření (v primární a sekundární fázi) nediodagnostikovaných poranění a jejich časných důsledků (např. compartment syndrom)

Nejčastější příčiny mortality u polytraumat

- Poranění mozku
  - Krvácení
  - Obstrukce dýchacích cest
  - Syndrom multiorgánové dysfunkce MODS
  - Srdeční zástava
-
- A decorative teal-colored curved shape is located in the bottom right corner of the slide, extending from the right edge towards the center.

Organizační struktura

Traumacentrum

- část nemocnice zabývající se neodkladnou lékařskou péčí o pacienty s vážnými úrazy
- Tato struktura vznikla z důvodu nutnosti multioborové péče o pacienta

Traumacenta v ČR: 12

Praha (Motole, KV, ÚVN)

FN Plzeň

FN Brno

Nemocnice České Budějovice

Masarykova nemocnice Ústí nad Labem

Krajská nemocnice Liberec

FN Hradec Králové

FN Ostrava

FN Olomouc

Krajská nemocnice T. Bati

Organizační struktura

POI - Self aid, buddy aid, TCCC(care under fire, tactical field care, tactical evacuation)

CCP – TCCC, CASEVAC x MEDEVAC

ROLE 1 - DCR

ROLE 2 – DCS, pooperační péče do 24 hod

ROLE 3 – NCh, maxilofac., stomatologie, CT, mikrobiol.

ROLE 4 – stacionární na území státu, komplexní péče včetně např. rehabilitace

Výzva

V případě polytraumatu ale i jiné zdravotní komplikace vyžadující okamžitou pomoc můžeme takové události hlásit v ČR na telefonních číslech 112 a 155

Tísňová linka 112

- Tísňové hovory na toto jednotné evropské číslo jsou v ČR odbavovány ve 14 centrech
- Tato centra jsou umístěna v sídlech HZS
- Propojení všech složek IZS (mírná časová prodleva ve srovnání kontaktu jednotlivých subjektů)

Tísňová linka 155

- Tísňové hovory na tomto čísle jsou odbavovány na dispečincích jednotlivých krajských ZZS
- Výhodou volání přímo na číslo tohoto subjektu je rychlejší přijetí a odbavení výzvy než v případě čísla 112

V případě indikace k přijetí na OUP zasílá dispečink ZZS datovou větu, kterou musí lékař na OUP potvrdit.

Druhá možnost je přímé telefonické propojení posádky ZZS s lékařem OUP zprostředkované dispečinkem ZZS

Transport

Na základě vyhodnocení výzvy dispečerem ZZS je vysílána na místo události adekvátní posádka

Ty lze rozdělit na:

1. Pozemní

2. Letecká

Ad 1. Pozemní ZZS

Tři typy posádek

- RZP (sanitní vůz s možností transportu pacienta, posádka 2 x NLZP – zdravotnický záchranář)
- RLP (sanitní vůz s možností transportu pacienta, posádka 2 x NLZP – řidič, záchranář a 1 x lékař)
- RV (osobní automobil bez možnosti transportu pacienta, posádka 1 x NLZP – řidič ne záchranář a 1 x lékař)

Ad 2. Letecká LZS

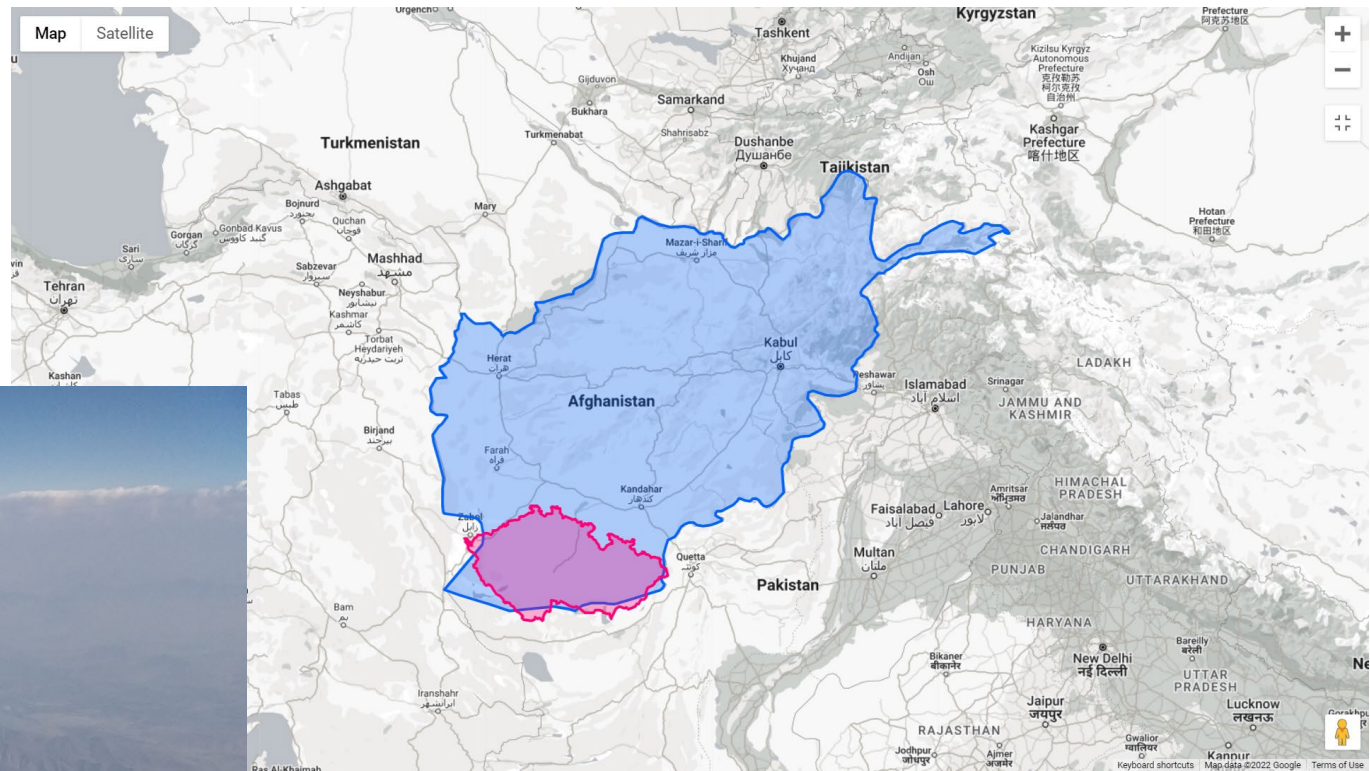
V podmínkách ČR se jedná pouze o helikoptéry

- Posádku tvoří pilot, technik, záchranář a 1 x lékař
- Preferováno u delších spádových vzdáleností

© Foto: Jan Kostik

Transport

HAMID KARZAI INTL. AIRPORT

GLORY GATE

NORTH GATE

ABBEY GATE

EAST GATE

TAJIKAN RD.

RUNWAY

AIRPORT RD.

Transport

Transport

Transport

Přijetí pacienta na OUP

Přijetí pacienta od pozemní posádky ZZS

Na předsálí OUP

- Přemístění pacienta z nosítek ZZS na mobilní monitorované lůžko OUP
- Krátké předání informací mezi lékaři a NLZP (u předání většinou 2 x NLZP, 1 x lékař)
- Ventilovaný pacient transportován na ventilátoru ZZS či na ambuvaku

Přijetí pacienta od LZS

Na heliportu

- Na samotný heliport vstupuje pouze sanitář s mobilním lehátkem
- Přemístění pacienta na mobilní lehátko, v danou chvíli za péči odpovědný lékař LZS
- Předávací místnost heliportu – přebírání pacienta lékařem OUP (předání informací, administrativa, mezitím napojení pacienta na transportní monitor a UPV, transportní injektomaty ..)

Předávání je zásadní moment celého procesu péče o polytraumatizovaného pacienta, důraz je kladen na důslednou administrativu a pečlivý záznam časů jednotlivých úkonů !!

TCCC Card (DD Form 1380)

TACTICAL COMBAT CASUALTY CARE (TCCC) CARD

BATTLE ROSTER #: _____
 EVAC: Urgent Priority Routine

NAME (Last, First): _____ LAST 4: _____
 GENDER: M F DATE (DD-MMM-YY): _____ TIME: _____
 SERVICE: _____ UNIT: _____ ALLERGIES: _____

Mechanism of injury: (X all that apply)
 Artillery Blunt Burn Fall Grenade GSW IED
 Landmine MVC RPG Other: _____

Injury: (Mark injuries with an X)

TQ: R Arm
 TYPE: _____
 TIME: _____

TQ: L Arm
 TYPE: _____
 TIME: _____

TQ: R Leg
 TYPE: _____
 TIME: _____

TQ: L Leg
 TYPE: _____
 TIME: _____

Signs & symptoms: (Fill in the blank)

	Time			
Pulse (Rate & Location)				
Blood Pressure	/	/	/	/
Respiratory Rate				
Pulse Ox % O2 Sat				
AVPU	☐	☐	☐	☐
Pain Scale (0-10)	☐	☐	☐	☐

DD Form 1380, NOV 2013

TCCC CARD

BATTLE ROSTER #: _____
 EVAC: Urgent Priority Routine

Treatments: (X all that apply, and fill in the blank) **Type**

C: TQ- Extremity Junctional Truncal _____
 Dressing- Hemostatic Pressure Other _____

A: Intact NPA CRIC ET-Tube SGA _____

B: O2 Needle-D Chest-Tube Chest-Seal _____

C:

	Name	Volume	Route	Time
Fluid			☐	
Blood Product			☐	

MEDS:

	Name	Dose	Route	Time
Analgesic (e.g., Ketamine, Fentanyl, Morphine)			☐	
Antibiotic (e.g., Moxifloxacin, Ertapenem)			☐	
Other (e.g., TXA)			☐	

OTHER: Combat-Pill-Pack Eye-Shield (R L) Splint
 Hypothermia-Prevention Type: _____

NOTES:

FIRST RESPONDER
 NAME (Last, First): _____ LAST 4: _____

DD Form 1380, NOV 2013 (Back)

TCCC CARD

MEDEVAC

9-Line REQUEST		DTG:	UNIT:
		..... D	
1	Callsign & Freq	(1)	
2	Location (Grid of HLS)	(2)	
Number of Patients / Precedence		(3) P1 ..... P2 ..... P3	
3	PRIORITY 1 (to be at R2 or R3 within 60 mins)	PRIORITY 2 (to be at R2 or R3 within 4 hrs)	PRIORITY 3 (to be at R2 or R3 within 24 hrs)
4	Special Equipment Required	(4)	
A - NONE B - HOIST C - EXTRACTION EQUIP D - VENTILATOR E - OTHER			
5	Number of Patients / Type	(5) S ..... W ..... E ..... O	
S (Stretcher)		W (Walking)	E (Escort) O (Other, give details)
6	Security at HLS	(6)	
N - NO ENEMY		E - ENEMY IN AREA	
P - POSSIBLE ENEMY		X - ARMED ESCORT REQUIRED	
7	HLS Marking Method	(7)	
A - Panels B - Pyro C - Smoke (colour?) D - None E - Other			
8	Number of Patients by Nationality / Status	A ..... B ..... C ..... D ..... E ..... F ..... G ..... H	
A - UK / NATO Military		B - UK / NATO Civilian	C - Non-UK / NATO Military
D - Non-UK / NATO Civilian		E - Detainees / PW	F - Embedded Interpreter
G - Civ Cas caused by FF		H - Child	
9	HLS TERRAIN / OBSTACLES		

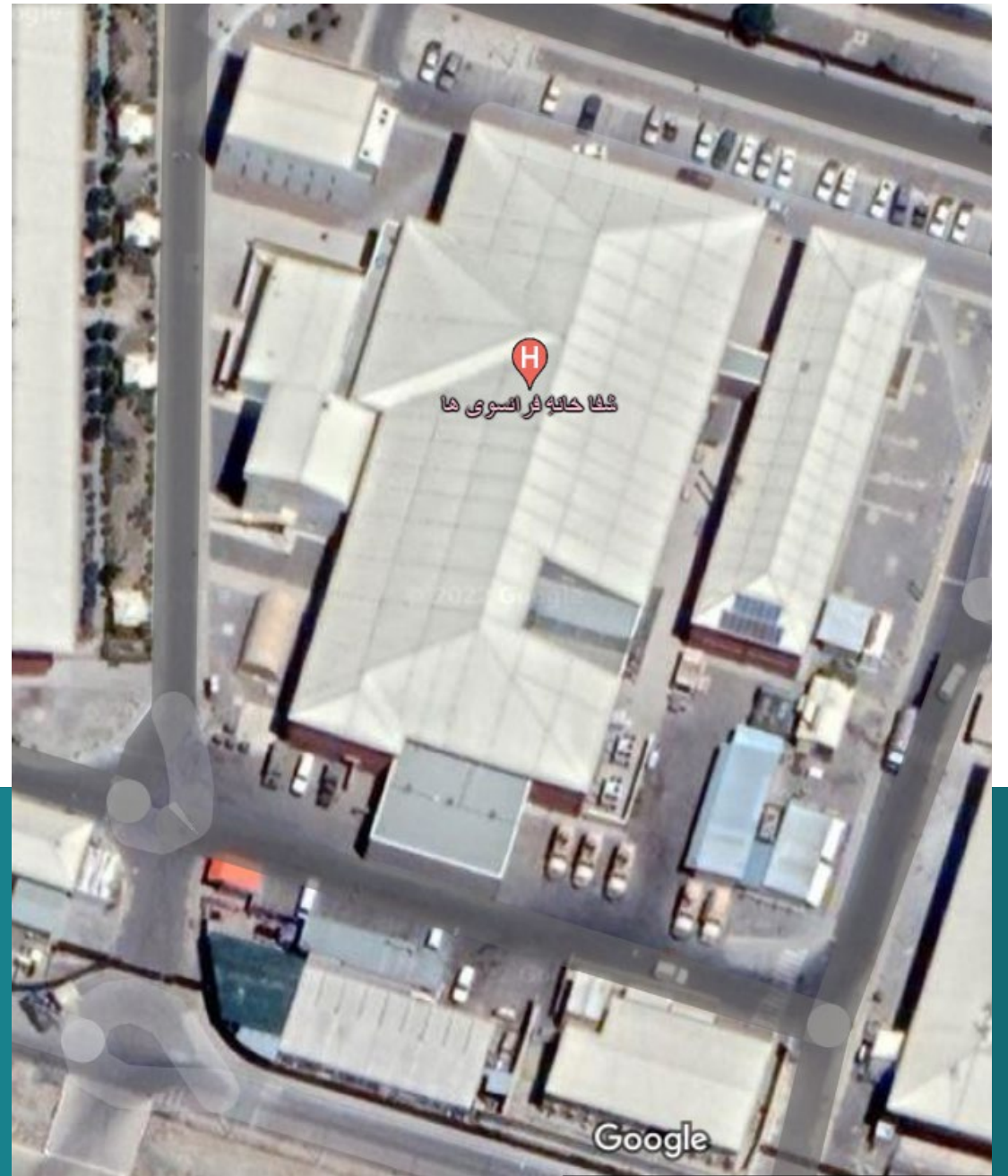
MIST(AT) REPORT

Do not delay launch of MEDEVAC - supply further information once available:

Zap Number		If Known	e.g. TA2324	
M	Mechanism of Injury (And at what time if known)	(M)	(Time: .....)	
I	Injury or Illness Sustained	(I)		
S	Symptoms and Vital Signs	(S)		
		Time	Time	Time .....
		C	C	C .....
		A	A	A .....
			B	B .....
			C	C .....
			D	D .....
			E	E .....
T	Treatment Given (e.g Tourniquet and time applied, morphine)	(T)		
A	Age of the Casualty (Adult / Child at least)			
T	Time of Wounding			

Notes:

- Specify if critical medical supplies are needed to be brought in with MEDEVAC.
- '9-Line' is not used for requests to move casualties who are Killed in Action (KIA) at the scene.

ROLE 1 a 2

Personální obsazení OUP a kapacita

Součástí KARIM

Vedoucí lékař, kmenoví lékaři (atestace AIM nebo UM), oborový konsiliáři

Staniční sestra, NLZP, sanitáři, radiologický asistent (dochází s mobilním RTG a obsluze CT)

Tzv. vysokoprahý OUP je určen pro pacienty se selhávajícími vitálními funkcemi, selhávajícími orgánovými funkcemi a pacienty s traumatem splňující triage pozitivitu.

Tým v pracovní době:

- 2 - 3 x lékař
- 4 x NLZP, 1 x sanitář

Tým v době UPS:

- 1 x lékař
- 4 x NLZP
- V době UPS je kapacita k ošetření až 3 kriticky nemocných pacientů najednou

Kapacita

- 6 x monitorované z toho 4 x ventilované lůžko

Přístrojové vybavení

Zobrazovací metody

CT (na OUP)

Ultrazvuk vybavený všemi sondami včetně echokardiografické(na OUP)

Magnetická rezonance (mimo OUP, přednostní právo vyšetření)

Přístroje k vyhodnocení stavu hemokoagulace

ROTEM (na OUP)

CLOTPRO (na OUP)

Ostatní

ABR analyzátor

Videolaryngoskop

LUCAS

Ventilátory (Hamilton C1)

Injektomaty (Bbraun)

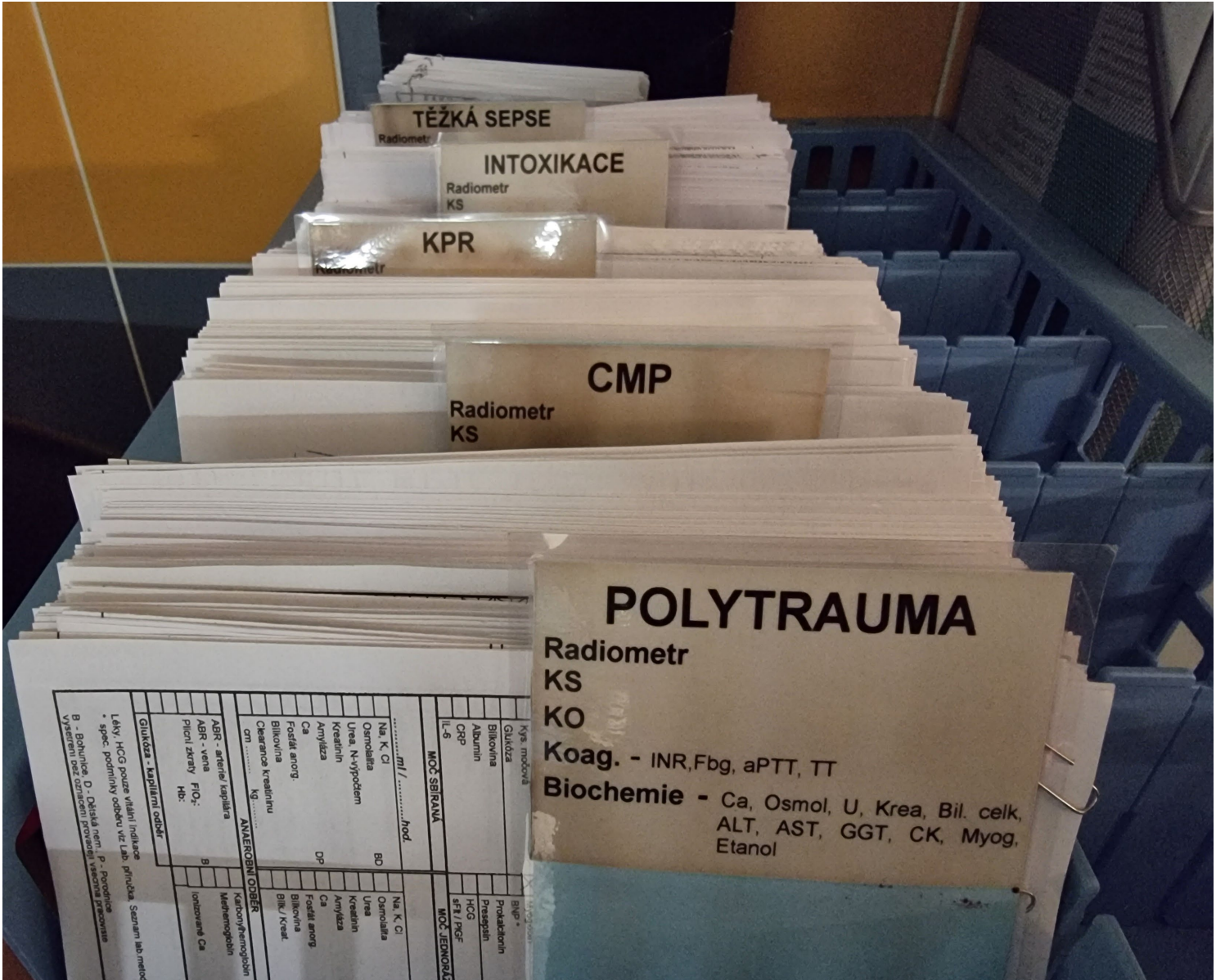
Laboratorní vyšetření a lékové vybavení

Možnost kompletního laboratorního vyšetření v řádu minut

- KO, koagulace, iontogram ABR, Urea, kreatinin, laktát, kradioenzymy, osmolalita, toxikologie ...
- U polytraumatizovaného pacienta odebíráme standartně KO, koag., l, laktát, dále doplňujeme dle klinického stavu, typu poranění a léčby

Lékové vybavení

- Opioidní analgetika, neopioidní analgetika
- Anestetika, svalová relaxancia, BZP
- Osmoterapeutika, diuretika, antihypertenziva, antiemetika
- Kortikosteroidy, bronchodilatancia
- ATB (cefalospriny, Betalaktamy, aminoglykosidy, karbapenemy, nitroimidazoly)

TĚŽKÁ SEPSE

Radiometr

INTOXIKACE

Radiometr
KS

KPR

Radiometr

CMP

Radiometr
KS

POLYTRAUMA

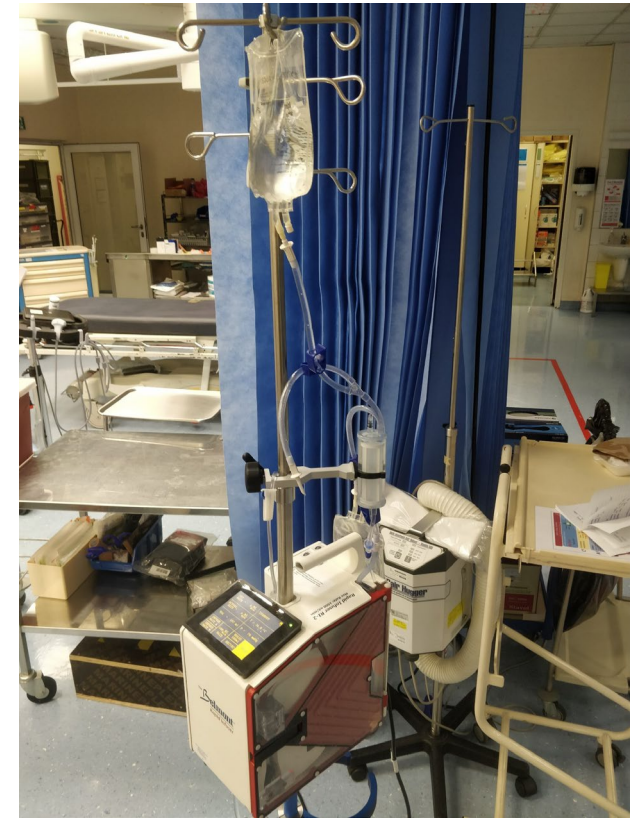
Radiometr
KS

KO
Koag. - INR, Fbg, aPTT, TT

Biochemie - Ca, Osmol, U, Krea, Bil. celk,
ALT, AST, GGT, CK, Myog,
Etanol

Kys. močová		Bilp -	
Glukóza	mmol/l	Prokalcitonin	ng/ml
Bilkovina	g/l	Preseptin	ng/ml
Albumin	g/l	HCG	U/ml
CRP	mg/l	sF1 / PGF	ng/ml
IL-6	pg/ml		
MŮČ SEJŘAVÁ		MŮČ JENODĚLNÁ	
Na, K, Cl	mmol/l	Na, K, Cl	mmol/l
Osmolalita	mmol/kg	Osmolalita	mmol/kg
Urea, N-výpočetm	mmol/l	Urea	mmol/l
Kreatinin	mmol/l	Kreatinin	mmol/l
Amylaza	U/l	Amylaza	U/l
Fosfat anorg.	mmol/l	Ca	mmol/l
Ca	mmol/l	Fosfat anorg.	mmol/l
Bilkovina	g/l	Bilkovina	g/l
Clearance kreatininu	ml/min/1.73m ²	Bil. / Kreat.	mmol/mol
cm	cm		
ANAEROBNÍ ODBĚR			
ABR - arteriál kapilára	B	Karboxyfermentáza	U/ml
ABR - vena	B	Merení metglukózy	mmol/mol
Plicní žilny	B	ionizovaná Ca	mmol/l
hb:	g/l		
Glukóza - kapilární odběr	mmol/l		

LÁKY, HCG pouze vlahní indikace
 * spec. podmínky odběru viz. Lab. příručka, Seznam lab. metod
 B - Bohušínský D. - Odkláda nem. i. p. - Porodnice
 Vysvětlení kódů označení potvrzení výsledku krevního testu

Emergency

Emergency

Konsiliární spolupráce

OUP je součástí velké FN, proto možnost konsiliární spolupráce je široká.

Každý obor má svého konsiliáře, který je určen výhradně pro OUP (tím je zajištěna rychlost konsiliární spolupráce)

U polytraumatizovaných pacientů spolupracujeme nejčastěji s konsiliáři těchto oborů:

Traumatolog, neurochirurg, radiolog nebo intervenční radiolog, všeobecný chirurg, neurolog a lékař ORL a čelistní chirurg

Plnou odpovědnost za pacienta má lékař OUP tedy lékař s atestací z AIM nebo UM (vedoucí celého týmu)

Práce na OUP stojí a padá na týmové práci a multioborové spolupráci !!

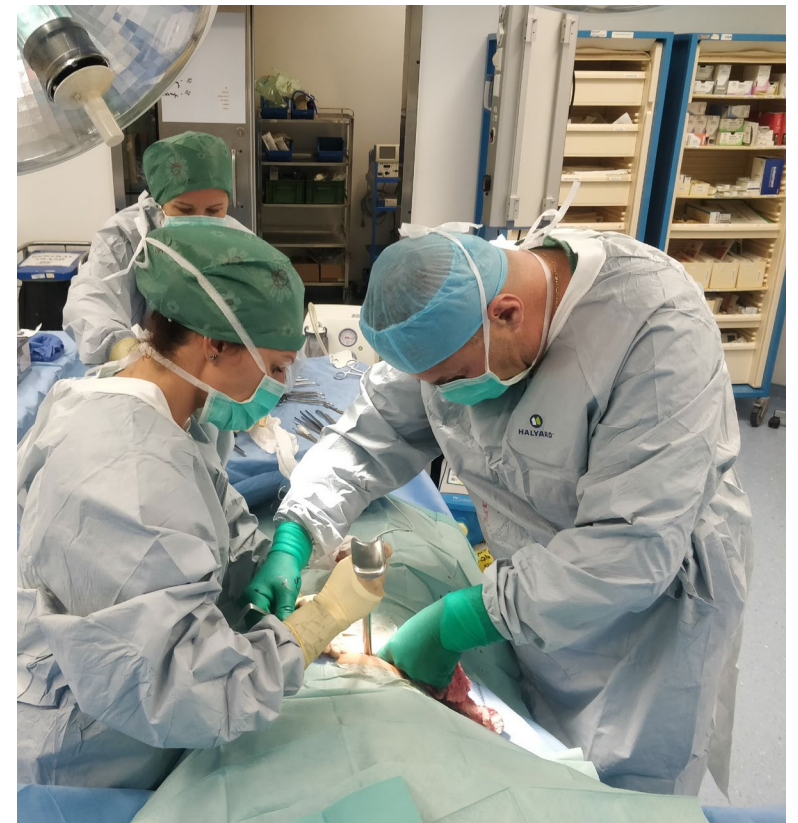
Následná péče – kam s pacientem dál?

V případě nutnosti okamžité chirurgické intervence směřuje pacient na operační sál

(V případě našeho pracoviště se jedná o COS, nejčastěji OS úrazové chirurgie, neurochirurgie, ortopedie)

V případě, že není nutná okamžitá chirurgická intervence pacienta směřujeme na místo další terapie s přihlednutím na jeho celkový stav a charakter poranění.

- ORIM
- Oborová JIP (úrazová chirurgie, neurochirurgie, všeobecná chirurgie ..)
- Oborové standardní oddělení
- Domácí ošetření (jen ve velmi výjimečných případech)

Sály

ICU

Shrnutí celého procesu

1. Přijetí
2. Transport z místa přijetí (2 x NLZP, 1 x lékař)
3. Zahájení monitorace (NLZP) a administrativní přijetí (lékař, toto počká v případě nestability nebo pomůže další lékař), léčba emergentních stavů (DC, oběh, tenzní pneumothorax ..)
4. Dozajištění vstupů (PVK, AK – NLZP, CVK – lékař), laboratorní odběry, ROTEM, CLOTPRO
5. Komplexní vyšetření lékařem OUP a konsiliářem (ten většinou přítomen už u příjmu), shoda na diagnostické rozvaze, podpůrná terapie
6. Diagnostika – zobrazovací metoda (ultrazvuk, CT, případně MR)
7. Damage control surgery
8. Následná péče
9. Definitivní ošetření
10. Rehabilitace

Děkujeme za pozornost

